

Heildræn áhrif fiskeldis - umhverfi, efnahagur, samfélag og menning

Anna Guðrún Edvardsdóttir

Sérfræðingur hjá RORUM og aðjúnkt við
Háskóla Íslands

Strandbúnaður

Grand Hótel Reykjavík

19. – 20. mars

RORUM

Byggðaáætlanir/sóknaráætlanir

Byggðaáætlanir

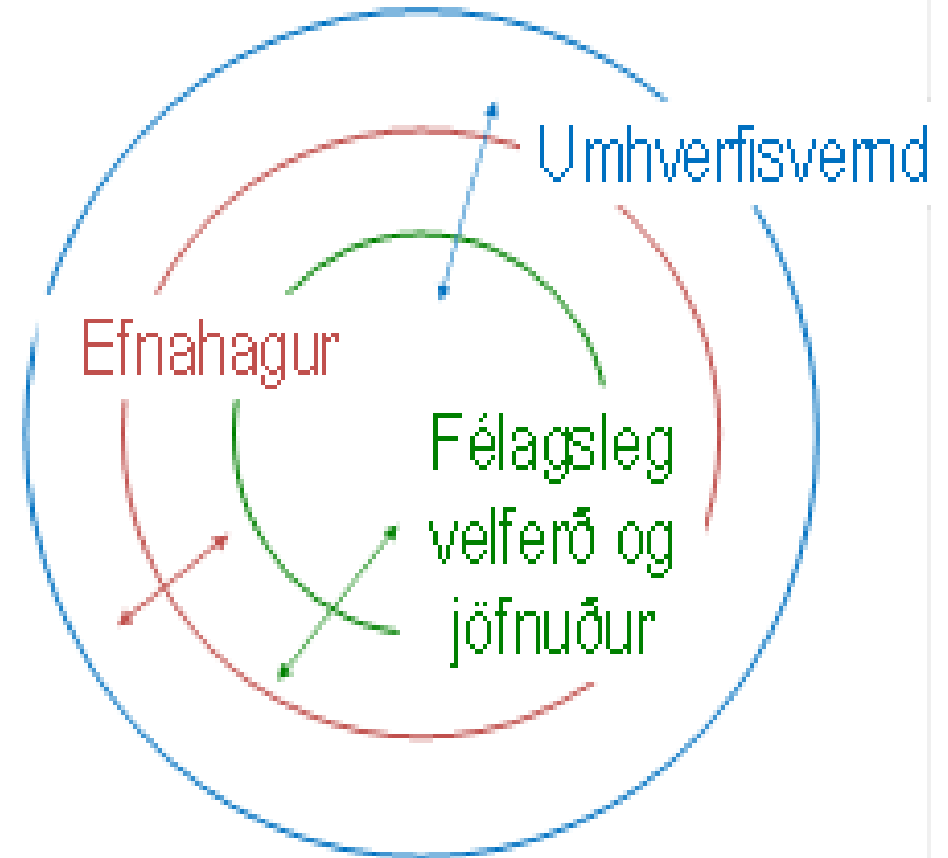
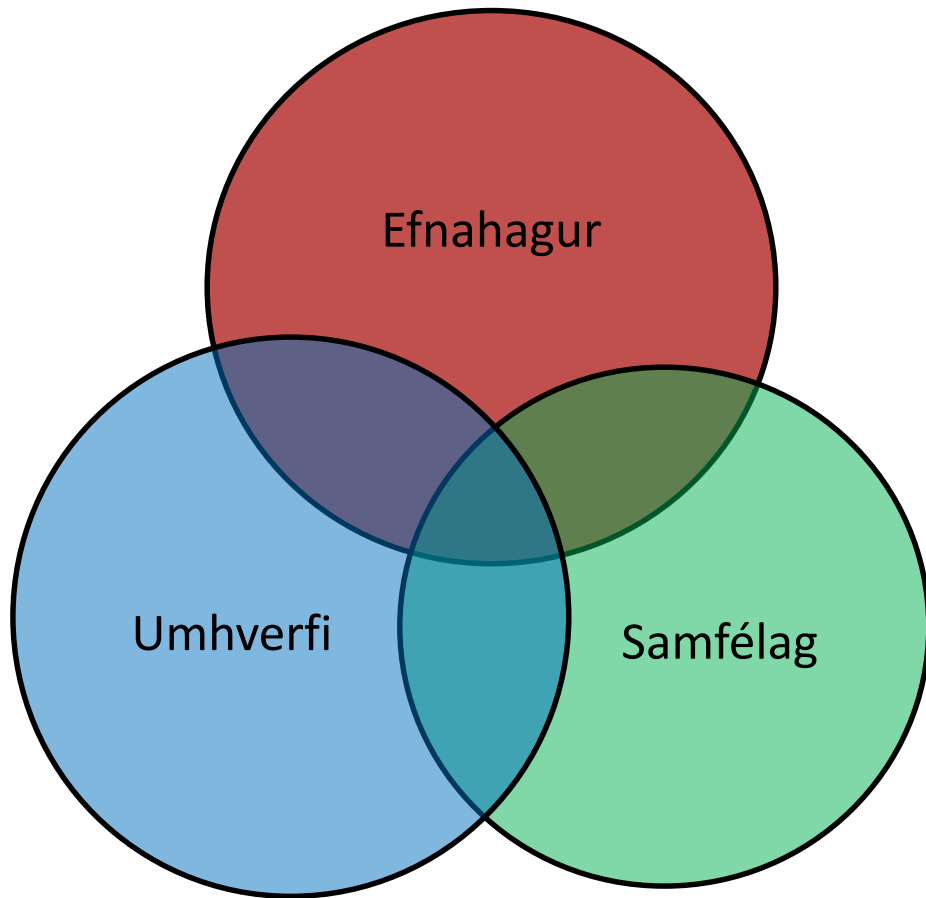
- **Frá 2002**
 - Sjálfbær nýting auðlinda
 - Sjálfbær þróun atvinnulífsins
 - Sjálfbær þróun í öllum landshlutum
 - Sjálfbær þróun byggðalaga

Sóknaráætlanir landshluta

- **Vestfirðir**
 - Umhverfissvottun
 - Gildi samfélagslegra ábyrgðar
 - Sjálfbær nýting auðlinda
- **Austurland**
 - Vistvænt fiskeldi
 - Sjálfbær samfélög
 - Sjálfbær auðlindanýting

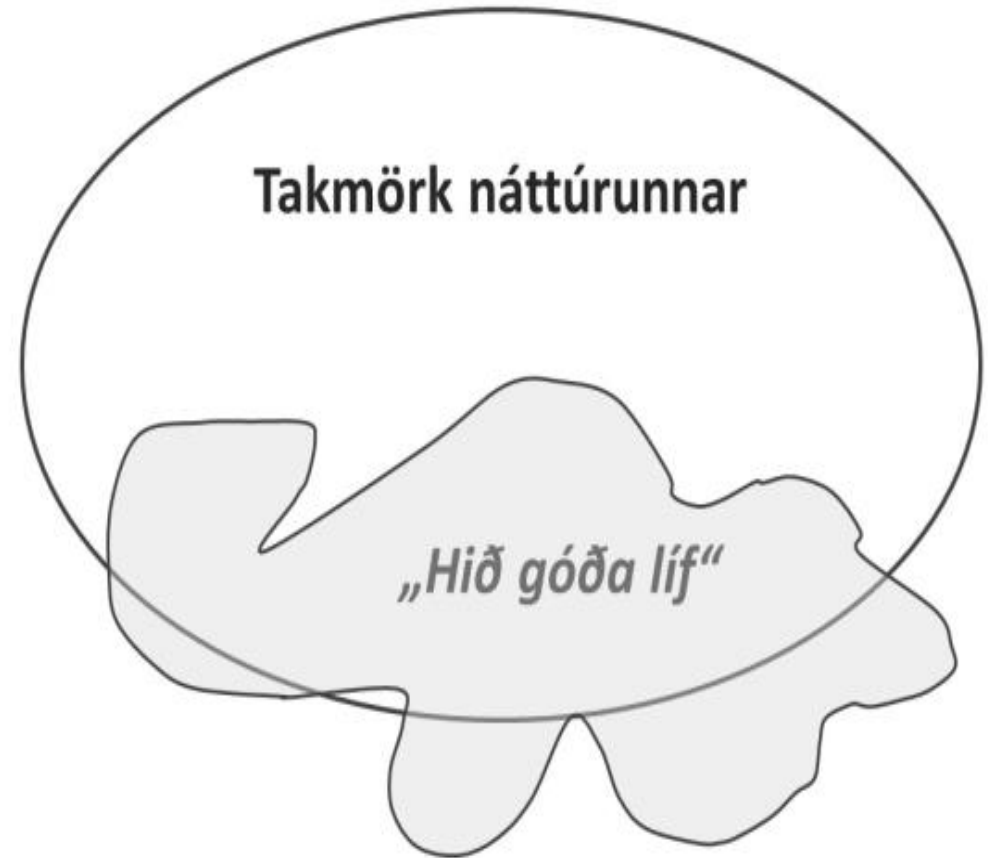
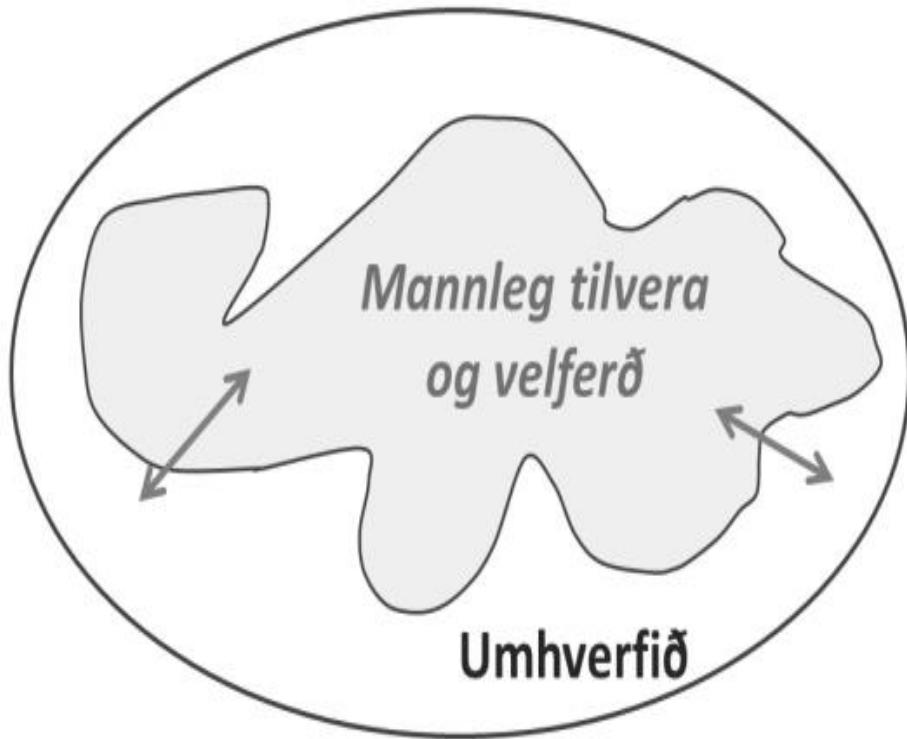
Markmiðið er: að stöðva fólksflutning, fjölga fólki, sérstaklega háskólamenntuðu fólki, og efla nýsköpun atvinnulífs

Sjálfbær þróun → Sjálfbærni

RORUM

Sjálfbær þróun —> Sjálfbærni

Tvö sjónarhorn sjálfbærni

- Veik sjálfbærni setur efnahagslega þróun í forgang þar sem áhersla er á vöxt og manninn í forgrunn.
- Sterk sjálfbærni reynir að ná jafnvægi á milli efnahags, umhverfis, samfélags og menningar með því að viðurkenna vistfræðilegar takmarkanir á vöxt og maðurinn er hluti af því.

Sjálfbærni, seigla og staður

Kerfishugsun

- Kenningin um seiglu
 - Varnarleysi (vulnerability)
 - Aðlögunarhæfni (adaptability)
 - Breytingarhæfni (Transformability)
 - Útsjónarsemi (Resourcefulness)

svo mótun sjálfbærra samfélaga sem sýna seiglu verði að veruleika.

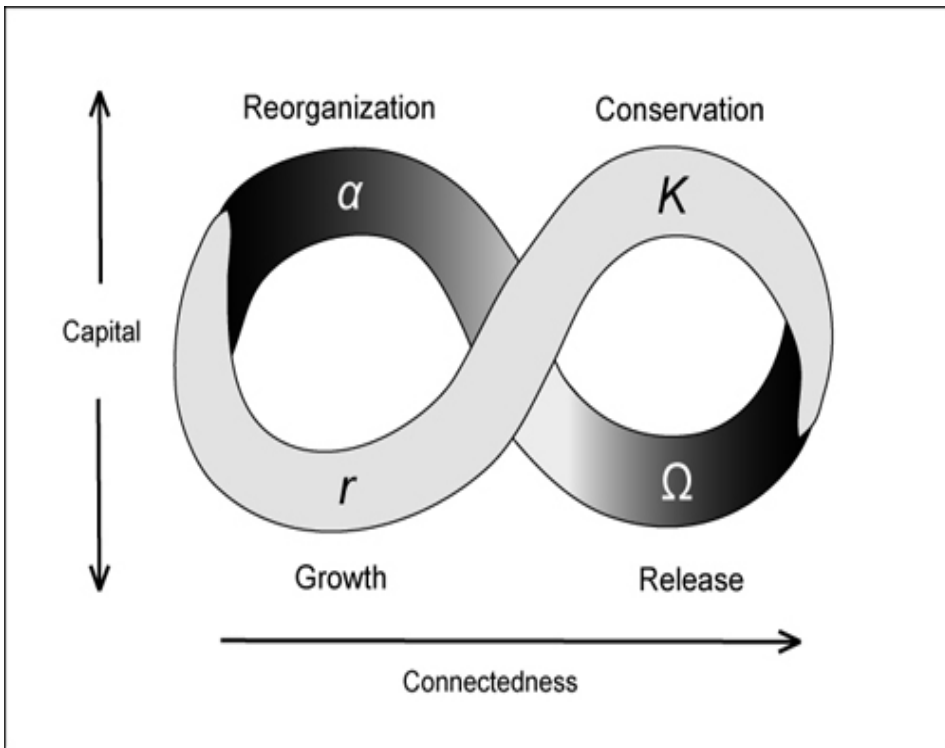
Fólk sem virkir gerendur

- Staðarnálgun
 - Vistfræðileg, félagsleg og pólitísk vídd staðarhugtaksins (ecological, social, political dimension of place).
 - Staðartengd menntun (place-based education).
 - Þriggja ferla nám (triple-loop learning)
 - Lífsgæði (Quality of life)

Þegar verið er að kanna hvernig fólk getur verið virkir gerendur í samfélagi.

Þróun samfélaga

Aðlögunarhringurinn (adaptive cycle)

Mín útfærsla

← Mikið Seigla Lítið

Endurskipulagning
Tímabil nýsköpunar og endurmótunar

Stöðugleiki
Tímabil stöðugleika og aukins ósveigjanleika

Mótun
Tímabil vaxtar og tækifæra

Upplausn
Tímabil hnignunar og eyðileggingar

Lítið Tengsl Mikið

Ár	Vestfirðir	Mannfjöldi	Austurland	Mannfjöldi
Mótun 1970	Menntaskólinn á Ísafirði	10.050		11.315
1974		9.940	Snjóflóð	11.919
1976-1980	Skuttogaravæðing	10.080	Skuttogaravæðing	12.377
Stöðugleiki 1979		10.363	Menntaskólinn á Egilsstöðum	12.763
1982	Snjóflóð	10.452		13.068
1983	Fiskveiðistjórnunarkerfi	10.427	Fiskveiðistjórnunarkerfi	13.093
Upplausn 1987-1993	Gjaldþrot sjávarútvegsfyrirtækja	10.217		13.096
1991	Framsál aflaheimilda	9.722	Framsál aflaheimilda	13.187
1995	Snjóflóð	9.018	Náttúrustofa Austurlands	12.632
Endurskipul 1997	Náttúrustofa Vestfjarða	8.634		12.397
2005	Háskólasetur Vestfjarða	7.546		13.585
2006		7.470	Þekkingarnet Austurlands	15.350
2007		7.309	Kárahnjúkavirkjun og álver	13.901
2012	Þróun þekkingarsamfélagsins	6.955	Þróun þekkingarsamfélagsins	12.359
Mótun 2017	Uppgangur í fiskeldi	6.870	Uppgangur í fiskeldi	12.497 ⁸

Sjálfbær samfélög sem sýna seiglu

Umhverfismat

- Heildstæð náglun
 - Umhverfi
 - Efnahagur
 - Samfélag
 - Menning
- eiga að veða jafn þungt í mati á umhverfisáhrifum atvinnuuppbyggingar á landinu öllu.

Tillögur

- Samfélagsáætlanir fyrir hvert samfélag
- Samfélagssjóðir haldi utan um auðlindir hvers samfélags
- Staða kvenna í dreifðum byggðum

Takk fyrir

